REKOMENDACIJOS

KOMISIJA

KOMISIJOS REKOMENDACIJA

2008 m. gruodžio 4 d.

dėl radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto kuro eksporto į trečiąsias šalis kriterijų

(pranešta dokumentu Nr. C(2008) 7570)

(2008/956/Euratomas)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 33 straipsnio antrą dalį ir 124 straipsnio antrą įtrauką,

atsižvelgdama į 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyvą 2006/117/Euratomas dėl radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro vežimo priežiūros ir kontrolės [1], ypač į jos 16 straipsnio 2 dalį,

kadangi:

(1) Priemonės, skirtos apsaugoti nuo radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto kuro skleidžiamos jonizuojančiosios spinduliuotės pavojaus, yra grindžiamos tarptautiniu lygiu suderintais radiacinės saugos principais.

(2) Kad tokie principai būtų veiksmingi, jie turi būti įtraukti į nacionalinę reglamentavimo sistemą.

(3) Atsižvelgiant į Bendrijoje vyraujančią saugos kultūrą, susijusią su radioaktyviųjų medžiagų naudojimu, reikia veiksmingai atskirti reguliavimo institucijų ir ūkio subjektų funkcijas, kad būtų užtikrintas tinkamas radioaktyviųjų medžiagų ir panaudoto kuro tvarkymas.

(4) Sprendimą patvirtinti radioaktyviųjų medžiagų ar panaudoto kuro vežimą į trečiąsias šalis priima eksportuojančiosios valstybės narės kompetentingos institucijos.

(5) Eksportuojančiosios valstybės narės kompetentingos institucijos, remdamosi Direktyvos 2006/117/Euratomas 16 straipsnio 1 dalies c punktu, turėtų parengti nuomonę apie trečiųjų šalių administracinį ir techninį pajėgumą saugiai tvarkyti radioaktyviąsias atliekas bei panaudotą kurą ir apie jų reguliavimo sistemų tinkamumą.

(6) Įgyvendindamos tuos kriterijus valstybės narės turėtų taikyti trečiųjų šalių hierarchijos principą.

(7) Jungtinė panaudoto kuro tvarkymo saugos ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugos konvencija yra pagrindinė tarptautinė teisinė priemonė, susijusi su panaudoto kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sauga.

(8) Tvirtinant radioaktyviųjų atliekų ar panaudoto kuro vežimą į trečiąją šalį, be nustatytų kriterijų laikymosi, galima atsižvelgti į kitus dalykus, pvz., politinius, ekonominius, socialinius, etinius, mokslinius ir visuomenės saugumo aspektus.

(9) Direktyvos 2006/117/Euratomas 2 straipsnis yra susijęs su valstybės narės ar valstybės narės įmonės, į kurią turi būti vežamos radioaktyviosios atliekos perdirbti arba kitos medžiagos siekiant atskirti radioaktyviąsias atliekas, teise po apdorojimo radioaktyviąsias atliekas grąžinti į jų kilmės šalį. Jame taip pat nustatyta, kad Direktyva 2006/117/Euratomas neturi įtakos valstybės narės arba toje valstybėje narėje esančios įmonės, į kurią perdirbimo tikslais turi būti vežamas panaudotas kuras, teisei grąžinti į jo kilmės šalį perdirbimo metu gautas radioaktyviąsias atliekas.

(10) Šia rekomendacija nustatyti kriterijai atitinka pagal Direktyvos 2006/117/Euratomas 21 straipsnį įsteigto patariamojo komiteto nuomonę,

[1] OL L 337, 2006 12 5, p. 21.

REKOMENDUOJA:

1. Laikytis šių pagrindinių reikalavimų, susijusių su radioaktyviųjų medžiagų arba panaudoto kuro eksportu į trečiąsias šalis, nurodytas Direktyvos 2006/117/Euratomas 16 straipsnio 1 dalies c punkte:

   a) parengti ir įgyvendinti nacionalines darbuotojų ir visuomenės radiologinės saugos nuostatas; jos turėtų derėti su atitinkamais tarptautiniu lygiu patvirtintais radiacinės saugos standartais;

   b) nustatyti darnią teisėkūros sistemą su radioaktyviųjų medžiagų (įskaitant radioaktyviąsias atliekas ir panaudotą kurą) keliamu pavojumi susijusiai veiklai reglamentuoti;

   c) sukurti veiksmingas nepriklausomas reguliavimo institucijas, kurios būtų kompetentingos išduoti licencijas, jas persvarstyti ir vertinti poreikius, taip pat būtų atsakingos už patikrinimo bei vykdymo funkcijas ir turėtų pakankamai išteklių;

   d) aiškiai atskirti įvairiuose panaudoto kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo etapuose dalyvaujančių įstaigų, ypač ūkio subjektų ir reguliavimo institucijų, atsakomybę;

   e) įdiegti sistemą, kuria naudodamosi radioaktyviąsias atliekas ar panaudotą kurą tvarkančios organizacijos teiktų ataskaitas minėtoms institucijoms arba gautų pastarųjų leidimus;

   f) užtikrinti, kad už panaudoto kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugą pirmiausia būtų atsakingas atitinkamos licencijos turėtojas ir kad kiekvienas licencijos turėtojas vykdytų įsipareigojimus;

   g) užtikrinti, kad būtų pakankamai kvalifikuotų darbuotojų su sauga susijusiai veiklai vykdyti per panaudoto kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimo laikotarpį; taip pat turi būti pakankamai finansinių išteklių siekiant užtikrinti saugą eksploatuojant panaudoto kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginius ir nutraukiant jų eksploatavimą;

   h) sukurti ir įgyvendinti tinkamą nacionalinę atsakomybės trečiajai šaliai sistemą;

   i) sukurti ir įgyvendinti tinkamas kokybės užtikrinimo programas, susijusias su panaudoto kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sauga;

   j) parengti tinkamas apsaugos ir korekcines priemones, įskaitant informacijos susijusioms gyventojų grupėms teikimą ir avarinių planų rengimą bei bandymą, kurios bus taikomos radiologinės avarijos atveju radiacijos patekimui į aplinką kontroliuoti ir avarijos pasekmėms švelninti.

2. Kad įvertintų, ar įvykdyti pirmiau išvardyti reikalavimai, susiję su radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto kuro eksportu į trečiąsias šalis, valstybės narės turėtų atsižvelgti į tai, kaip trečiosios šalys laikosi toliau pateiktų kriterijų:

   a) pagrindiniai kriterijai:

   — priklausymas Tarptautinei atominės energijos agentūrai (TATENA) ir susijusių saugos standartų laikymasis,

   — Jungtinės panaudoto kuro tvarkymo saugos ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugos konvencijos pasirašymas, ratifikavimas ir jos laikymasis taip išreiškiant norą vykdyti su Jungtine panaudoto kuro tvarkymo saugos ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugos konvencija susijusius įsipareigojimus,

   — Branduolinių medžiagų fizinės saugos konvencijos ir jos dalinių pakeitimų pasirašymas ir ratifikavimas taip įsipareigojant prisidėti prie pažeidimų, susijusių su branduolinėmis medžiagomis, prevencijos, nustatymo ir baudimo už juos,

   — Branduolinės saugos konvencijos, kaip svarbiausios branduolinės saugos teisinės priemonės, kurioje pateiktos svarbios avarinės parengties ir radiacinės saugos nuostatos, pasirašymas, ratifikavimas ir laikymasis,

   — sutikimas, kad panaudoto kuro įrenginiams būtų taikomas vienas iš TATENA saugos garantijų susitarimų, pasirašius ir ratifikavus Branduolinio ginklo neplatinimo sutartį ir susijusius papildomus protokolus, siekiant parodyti, kad panaudoto branduolinio kuro paskirtis nesikeičia, t. y. kad jis naudojamas taikiems tikslams,

   — Vienos konvencijos dėl civilinės atsakomybės už branduolinę žalą, Protokolo, kuriuo iš dalies keičiama Vienos konvencija dėl civilinės atsakomybės už branduolinę žalą, Konvencijos dėl papildomos kompensacijos už branduolinę žalą arba 1960 m. liepos 29 d. Konvencijos dėl atsakomybės prieš trečiąją šalį atominės energijos srityje su pakeitimais, padarytais 1964 m. sausio 28 d. papildomu protokolu ir 1982 m. lapkričio 16 d. protokolu (Paryžiaus konvencija) pasirašymas, ratifikavimas ir laikymasis, siekiant parodyti, kad pagrindinė atsakomybė dėl branduolinės žalos tenka licencijos turėtojui.

b) Papildomi kriterijai:

— Konvencijos dėl pagalbos įvykus branduolinei avarijai arba kilus radiologiniam pavojui ir Konvencijos dėl ankstyvo pranešimo apie branduolinę avariją pasirašymas, ratifikavimas ir laikymasis, siekiant parodyti, kad radiologinės avarijos atveju nukentėjusiems gyventojams bus suteikta tinkama informacija ir kad bus taikomos tinkamos apsaugos ir korekcinės priemonės, įskaitant avarinių planų rengimą ir bandymą, radiacijos patekimui į aplinką kontroliuoti ir švelninti tokios avarijos pasekmes,

— tarptautinių dokumentų, susijusių su pavojingų prekių gabenimo sauga, visų pirma SOLAS (Tarptautinės konvencijos dėl žmogaus gyvybės apsaugos jūroje) ir Čikagos konvencijos, reikalavimų laikymasis, siekiant parodyti, kad iš tiesų vykdomi veiksmingi pavojingų prekių gabenimo jūra ir oru patikrinimai.

3. Nepažeidžiant 1 dalies, svarstydamos, ar patvirtinti radioaktyviųjų atliekų ar panaudoto kuro išvežimą į trečiąsias šalis, valstybių narių kompetentingos institucijos gali atsižvelgti į kitas aplinkybes, pvz., susijusias su politiniais, ekonominiais, socialiniais, etiniais, moksliniais ar visuomeniniais aspektais.

4. Valstybių narių kompetentingos institucijos bendradarbiauja, kad būtų keičiamasi informacija apie tai, kaip taikoma ši rekomendacija.

Ši rekomendacija skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2008 m. gruodžio 4 d.

Komisijos vardu

Andris PIEBALGS

Komisijos narys